

חברי ראש הממשלה ושר הבטחון מר לוי אשכול

בכנס המפלגה ברמת-גן - גבעתיים

3.2.1965

מר ל. אשכול: רבותי ונכבדי על הבמה וידודי הרבים שנאולט,

האמינו לי כי הדברים הטובים והנכונה והאיווליים

בעד העבר - מילא; ביחס לעתיד - זה מפתח מאד, שהייב מאד,

והאמינו לי שאני חש זאת יום ויום ושעה ושעה, אני חש את החובה הזאת

בטני הקט.

באתי הערב אליכם לדבר לכאורה לקראת ועידת

מפלגת סועלי ישראל שתכנס בעוד ימים ספורים, בעוד פחות משבועיים,

ועידת המפלגה הגדולה בישראל. גם כהער המפלגה וגם כראש הממשלה

אני חייב לזכור וזוכר כי זאת המפלגה הגדולה המרכזית בארץ וכישוב,

עדיין אני רגיל להגיד - בישוב, ועוד רבים מאתנו זוכרים אותה

תקופה שהיינו רגילים להשתמש במלה ישוב. ועל המפלגה הזאת סומלת חובה

ועל חבריה שמולת חובה לעם הזה אשר הצלחנו והספקנו לרכז, לאסוף

ולקבץ מכל קצבי הארץ.

לי עצמי נרמה שטוב כי אנו מזדמנים עכשיו

לועידה, אשר מוציאה אותנו קצת מהשטח הזה, 17 שנים אחרי קום

המדינה. כמובן, אין גבול למעשים שאפשר לתבוע ולדרוש. אני

מאמין כי כוחם הרשומות או כוחם דברי ימי ישראל והתחדשות ויישובו

בארץ, ידע לרשות פרקים טובים, ימאים, רעים מזהירים על המעולה

שנדשתה בארץ בכלל, ועל מקלה ושליחותה ושירותה של מפלגת סועלי

ישראל בה במשך כל השנים הללו, מאז קום המדינה אשר בראשותה מנתה

650 אלף איש ואחר כך גדלה והלכה והגענו למה שהגענו.

היו ימים שקטים עם קום המדינה, היו ימים

יותר סוערים ופחות סועים. בתקופה האחרונה התחלנו לבוא בסכנות

לעצמנו שאנו קצת יותר מדי שאננים. בדרך כלל השנים האחרונות הן שנים

~~די טובות לארץ, להם~~

די טובה לארץ, להתפתחותה, לבנינה, לאוכלוסיה, לפרט שבה. והחלה קצה יותר טרי שאננות, אני עצמי אולי גם כן שייך לאלה, בהיותי עומד ברבע זה על מצפה מסויים, שמצפה זה צריך להשקיף לא רק על האתמול אלא גם אל המחר - שייך אני לאלה ששואל את עצמי, אם זה באמת טוב המצב ורוח הזה שיטנו כעת ביטוב. ומקודם זה טוב שיטנה ועידה שמוציאה אותנו קצה מהשאננות דומני, ומטלסת אותנו קצה מטלסת-גבר.

דומני שכדרך כלל חבנו מטני שאדאג להמשיך ללכת על

סי-מנחות, בדרך כלל התרגלו לטמועז אין דבר, אם יהיה סבך, אם אשכול יכנס לענין - יתיר את הסבך. היו רגילים להטיל עלי כל מיני סבכים ומקצות. בדרך כלל נאמר כפוטטולט - אין חבוש מתיר את עצמו. אין דומה מי שמצא קצה מהצד והוא יכול לטפל בסבכים ומקצות, למי שבצמנו ממלא התפקיד המרכזי שאנו מכירים עכשיו בארץ, להטיל עליו התרת סבכים ומקצות זה קצה יותר קשה. ואל הטילו עלי, ורק עלי את כל המעמסה הזאת, להחזיר את כל הסבכים ואח כל המקצות ולהביא את כל המטרות, ויחד עם זה יהיה טוב וכל אחד יחטוב שנעשה הדבר הטוב והמתאים, בזמן התאים וברגע המתאים. לא תמיד זה ניתן. ואחס נדרשים להכניס כל הראשים שלהם, כל הכתפיים, ואם אתם רוצאים - של כל צבור העובדים בארץ.

אנרתי, פנה טוב שאנו חולכים לוועידה, המוציאה

אותנו קצה מהשאננות. הוועידה הזאת תהיה באצט ראשית שורה של ועידות ובחירות, אנו נכנסים להקופה של "אתה במרתנו" - בחירות להסתדרות העובדים, ולאז מילתא דוסרחא היא, כ-1 מיליון חברים בהסתדרות. מי מילל ומי מילל לפני כמה שנים, כשהייתי סתהלך יחד בין סתח-חקוה לחל-אביב, מחוץ ליום עבודה נוסע סתח-חקוה לדיזנגוף לקבל השלום, נוסף ל-10 ברושים או 8 ברושים. מי מילל ומי מילל סבך נכמוד ונפגש בהסתדרות העובדים, זה יתה אז ראשיה הסתדרות העובדים החקלאיים בסתח-חקוה, אשר מפנה קמה אחר כך הסתדרות העובדים, ואנו הבענו להסתדרות עובדים המתקרבת למיליון חברים, אם זה עכשיו עוד לא מיליון, אם זה רק 900 אלף או 850 אלף חברים, הרי ברור

כי עד סוף העשור הזה כולאי ההסתדרות תמנה כמיליון + חברי. והנה
אנו עומדים לפני בחירות לועידת ההסתדרות, אחר כך בחירות לעיריות +
והתכנסות העיריות, ובחירות למועד המחוקק העליון של מדינת ישראל -
צירים לכנסת ישראל. וילכו לבחירות אלו כך וכך בוחרים, עם מעלגות,
עם פרוברטות ועניינים העומדים על הפרק והכניות המחר ומחרתיים.

זכחה מעלגת מועלי ישראל לפתוח מחוכה את החקופה
הזאת, עם קצה יציאה מהשאננות, ושזה יהיה לברזאוח לכולנו.

לעומת זאת ישנם הרבה דברים ששוב אם נזכיר אותם

לנו, לא אגיד ששוב שהם באים, אבל אם הם באים עלינו - פוחר קצה
לחשוב עליהם, לא רק על ההיקף הקטן של כל אחד ואחד, כד" האמות של
כל אחד, כי אם על ההיקף הגדול, ואז אולי יש מקום לבדוק יפה יפה אם
באמת ראוי לנו לשאננות.

אינני רוצה לחזור מה על מה שהיה לפני כמה

שבועות בצפון - אני מתכוון לסביבות דן ורפנה ומה שצפון לנו
העמיד, עם כל הסכויים ועם כל התכניות.

כאשר חזרתי לפני חרשים אחרים - וזה כבר מספר

חרשים די הבון - מביקור בארצות הברית ובצרפת, אמרתי אז מלים
שקולות, - ואני חושב שזאת תקומת וישנם זמנים ואנשים ואישיות
אשר צריכים לשקול כל מלה. אמרתי אז כי נוכחתי לדעת כי איננו
בודדים במערכת, אבל אמרתי גם זאת, שעלינו לסמוך קודם כל על עצמנו
וכוחנו, כאשר יהיה אחנן כוחנו - ירבו אולי לנו ידירים ולא נהיה
בודדים במערכת. גם היום אני מאמין וחושב כך.

אני יודע מי ישנן עניינים - לשנו ענין המים, ויש

הצפון, אבל איננו רוצה לחזור על כל זה. כי יש דברים שמסקלם
וערכתם הוא בזה שנאמרים על ידי מדינה וממשלה או ראש הממשלה או
שר הבטחון נאמרים פעם ופעמיים ואינם חוזרים עליהם יותר, שלא
חוזרים על זה כמו על "אשרי יושבי ביהן" פעמיים ביום, אבל זה
ספון עמוק בלבנו ומראשנו, ישנן שאלות וישנן פרובלימות ובעיות
שיכולות להביא אותנו למבחנים.

אנו עכשיו קוראים בעתונות שבאו ארצה שני אנשים
 מכובדים, בשליחות האו"ם, באו לבדוק את מה שקוראים ההודרות בגבולות
 הארץ. בלשוננו ובז'רגון שלנו - חיסום הגבול הצפוני ועבר הירדן.
 כל הזמן השבנו שדוקא הירדנים הם קה יותר שקטים, יותר קרירים מאשר
 אחרים, אבל מסוים מה דוקא בזמן האחרון זה לא כך. אם כי דברתי קודם
 וחזרתי את החשש שלי כי מצטון יכולה להפתח הרעה גם בימינו אלה,
 חוץ שנה שנהיים, אולי לעולם לא. אני, אתכם יחד, רוצה לקנות
 שלעולם לא, אבל לא הכל הלוי בנו. הם באו לבדוק את הגבולות, לאו
 דוקא את ענין הר הצופים, אם כי בעתונות היה שבאו בגלל הר הצופים,
 כי שבע הדברים הר הצופים מעורר בכל אחר מאתנו רגשות ויחסים
 מיוחדים במיוחד, כל מה שעל הר הצופים ומביב הר הצופים. אבל זה
 לאו דוקא הר הצופים, זה באמת לאורך כל הגבול, ורשימת היריות
 שהיו לאורך כל הגבול. ואיבני רוצה להכנס להסברים מדוע ולמה, זה
 לא מעניין, אני לא הייב להכנס "אין באטם פאלאז" עניע", למצבם של
 השכנים שלנו למה יורית, אם זה הייל, כפי שהם אומרים "מיד'נון",
 הייל ששוב או מקודה מקומית לוקאלית. המרחק בין המסקד הקטן - אם
 זה נכון שהמקודה באה מסנן - ובין המסקד הגדול והרם איבנו רחוק כל
 כך ואסר לרמן, אם רוצים. אנו מניח שהם ילמדו כאן, אני טאמין
 שהם יבינו וילמדו מאתנו מה באמת רצוננו האמיתי, רצוננו הכן, בחיינו,
 בעבודתנו ופעולתנו כאן.

אני יכול רק להבטיח לכם שלא שעל אדמה, לא גראם
 של זכריות - אם זה בהר הצופים ואם זה במקום אחר - לא זו הנכונות
 והכוונה של ישראל על משהו ולמישהו לוותר. על זאת יכולים אתם
 לסמוך. אם ישנה זאבה - וסוב שישינה דאבה בלב - חובתי אני להגיד,
 אם אני מזדמן הערב כאן.

אנשי האו"ם רק הגיעו אלינו. מחר מהחיל הביקור
 לכל אורך הגבול, דוקא לא בירושלים. ואנחנו יש לנו חוץ מזה פענוח,
 שסעיף זה או אחר שלא מלאו, אפס יורקים שהרבה דברים חלויים ועומדים,

17 שנה אנו היים במצב של סביחה נשק, כיכול, ולא מביעים לגמר העניינים. זה העולם נוחג כך, העולם המזרחי והמערבי וישראל באמצע, ואנו צריכים כך להחזיק מעמד.

חשבתי לנכון להגיד לכם זאת, לא יכולה להיות לכם דאגה. חוסר שאננות - בבקשה, אבל לא דאגה. לא משלה זו עוסדת לוותר על משהו.

רצוני להגיד, אם אני הובע חוסר שאננות, ואם אני עכשיו כראש המשלה עם אומר איזה דבר, שאולי כשר האוצר לא הייתי אומר את זאת ערב בחירות, על מה שאני מצטער - אני דוקא מצטער על כך, שהנה עכשיו לקראת מה אנו הולכים בחיינו הכלכליים, אולי היינו יותר מדי טובים וויתרנו על מה שקוראים ונדת צדק ומסקנותיה המפורסמות, ויתרנו על עשרות מיליונים הכנסות מסיים. לו הייתי שר האוצר לא הייתי אומר זאת, אבל כראש המשלה המנונה על קנינות לא מסוכן להגיד זאת. אבל מה שהוחלט - הוחלט.

אבל מה שרציתי להגיד לכם, שהנה שנים באות אולי, שכל מה שאנו עושים בהכנות וההכנות - ואני מבטיחכם שאנו עושים - כל זה אולי לא מספיק, כי איננו יודעים לבטח, לא יודעים בדיוק מה יש לאויב. אנו יודעים שמאחורי האויב אחד שלנו עומד כוח גדול ועצום, אדיר, וזאת אומר לכם אני, לוי אשכול. משום מה התקשתי לאמר, יש בודאי הסברים לכך, שאינני מניח סכרים המועצות מעונינה במלחמה בין יהודים וערבים, או שהיא מעונינה הלילה בחורבנה של ישראל. אבל אני יודע ואני אומר לכם שארסנלים - כך אפר כרושבות וכך אומרים קוסיגין וברז'ניב - שהארסנלים של ברית המועצות פתוחים לרווחת למצרים, ומצרים מביעים לארצות אחרות.

משום כך אני אומר, כעצם הייתה שם לו שר האוצר

היה מדפין אותי שחר ואומר: אינני ראש המשלה, -ברגע מסויים האש המשלה הוא קלינט אבל שר האוצר; כאשר הייתי שר האוצר בן-גוריון היה במידה טרובה קלינט שלש ובה לבקש הקציב, והקציב הוא גדול - היה אומר, שטעתי כי דברת אהמול באספת בצולה כרמת-גן, אשרת משהו

ברנד, חרי לך טיק על עוד 100 מיליון לירות, מדובר עכשיו על אוירונים - רק הערב דברנו עם קבוצה חברים, כל כך - שיש אוירונים בעולם שמחירים - כאשר יהיו מעט אצלנו - מחירים עם חלקי החילוף ההולכים לזה - ולא מספיק לקנות רק אוירון, דרושים לזאת עוד חלקי חילוף. חיותי מעט חבר קבוצה והייתי גזבר שם, והייתי לעתים מחלוצי, שבא חבר ואומר: יש לי חבל ונחוצה לי מרה. לא מספיק שיש אוירון, צריך לזאת עוד חלקי חילוף וכל החולך סביב זה. ורק אחד כזה עולה בימינו מקרוב ל-4 מיליון דולר אחד. ומה זה אוירון אחד שיושב בו בחור אחד, מסובי הבחורים שלנו ואנו מוסרים אותו לגורל שלו ושלנו, אבל יחד עם זאת מוסרים גורל כולנו בידינו.

וקרה לפני שבועות אחרים, כשלא ראינו דרך אחרת - ולא הלכתי לזאת כמו שמישהו הולך לנשף ריקודים, לבאל, - כאשר ראיתי שאין דרך אחרת, אטחתי: נשתמש גם באוירונים, זו הייתה הפעם הראשונה, מחוץ לסיג'י, שהשתמשנו באוירונים, ובאוירונים שלה שנדמה לי שבימי סיג'י לא היו לנו. והאמינו לי שהיו שם יותר מאחד. כוונתי, מה שאני אומר לכם עכשיו, לספר לכם על רקע הרברים, הרקע בו אנו חיים. ולא רחוק הינו, בודאי ביום העצמאות, ייתכן שבמצעד אם נקיים אותו, לאני מקווה שנקיימו, בודאי תראו דברים חדשים, שקונים אותם בחריטרים, הם לא יותר מדי דולים, וכל זה מכוון לענין טנקרא - אם אפשר להיות סאבנים או אי-אפשר להיות סאבנים.

אנו יודעים מה שנעשה עכשיו עם הגרמנים ושכנינו הטגרים. הסחטנות נמשכת ואין חלב בטוח לא ביחס לגרמניה ולא ביחס לארצות אחרות במערב, - על המזרח כבר דברנו, כל המדינות הערביות, - מחוץ ליחידות שהן עשירות בנפט ללא גבול, שיושבות על בטן בברזל - מטיטה את היד לעזרה כלכלית, לעזרה טכנית לכל העולם, למזרח ולמערב, ולמערב יש היום יותר, אנו יודעים שבוטיה עצמה גם כן מצבה לא צפורה, גם כן מחפשת הלוואה וקרדיטים, ובכל זאת גם היא נוהגת להט.

כל זה אומר לנו שאנו אולי בכל זאת יותר מדי שאננים. וכל זה אומר לי, לא כשר האובר, כי אם כראש הממשלה, שיותר לי לספר לכם שאנו גריבים בעצם הרבה יותר מאשר יש לנו, ויש לנו לא קטן. הייתי משמש במסדרמולה כי נחוץ המיד $X + 1$. אין כמחוז אם כל מה שיש לנו מספיק, וזה עם כוח האדם המעולה שלנו, שעל כל אנו בונים הרבה, אולי לעתים הרבה מאד, ויכול להיות שלעתים יותר מדי. כי בכל זאת יש גבול למה שאדם יכול להגיע. אנו בונים על הבחור הצעיר שלנו ועל הפחות צעיר שיבוא מהרפורמה. נחוץ המיד הרבה יותר ממה שיש, כי בינתיים אתה יודע מה שיש לשני.

בשעה זו טוב שאנו מהכנסים לוועדה, כי זו ראשית שרשרת, התחלה מעולה גולמלין ופגישות של ההנהגה עם הצבור, גם עם הביצוע וגם עם השמעה דברית, קונסטקט יותר חי עם הצבור ויותר הבנה הדדית. כאשר הממשלה, ההנהגה גריבה לצוא לעם ולהגיד: רבותי, לא לעולם שקט כזה ולא לעולם שאננות כזאת, אם בלי אין יסודא להכניס הם וחלילה פניקה. כאשר באים אנשים מהחוץ וקוראים מה שנעשה כישקאל, סבבנים ואמבחוץ, בהסתדרות ובמשלגות, הם חושבים שאנו נכ. סים אחד לשני ממש לגרירת, וכאשר הם רואים אותנו עובדים ופועלים, הם חושבים: מה קרה פה? וזה אחד שכוחנו הגדול. אבל זה צריך להיעשות מחוץ דאגה ומחוץ מחשבת שבעצם יכול להיות לא טוב גם כן, ועלינו לגייס את כוח יכולתנו הגדול, שאנו מאמינים שישנו בנו.

מכאן אני עובר לאחד הסעיפים - ואולי אדבר הקרב רק על סעיף אחד זה - שאצלי הוא מקטר עם מה שאני מדבר עכשיו, סעיף אחד שבטבילי הוא אחד החשובים, אחד המרכזיים של ממשלת פועלי ישראל, וזה לאו דוקא אותו הסעיף שהחברים שפתחו אולי רמזו עליו ברמז קל שאצלו נגלוש - אני רוצה לדבר על הענין שנקרא "מערך".

אני רוצה לראות, גם בחבר ממשלת פועלי ישראל, גם כראש הממשלה של ממשלת ישראל, אני חייב לרצות לראות את העם המתהווה בישראל יותר מאוחד, יותר מלוכד. ואנו עשרות בשבילם דברנו

על כך - רעה יושבים תברים שלהם לא צריך לחזור על זאת, ביחוד לא לבעלי הקהות ובעלי שרות השיבה - עשרה שנים דברנו על פאנץ להקים את ישראל כעם עובד, עם יוצר, להקים הנועה עבודה, הנועה פועלים גדולה ומאוחדת, מלוכדת. היו ימים שהאמנו שתנועה העבודה, שאותו מיליון החברים בהסתדרות, שיהיה מאורגן בהסתדרות אחת, ומפלגה מדינית אחת, כי סוף-סוף המהוויים הציוניים, הפוליטיים, הסוציאליים העממיים - הם מהוויי עם עובד, המשותפים בשורשם. כך טען אלינו ברל מצנלסון, שרבים מבין היושבים פה הכירו אותו, רבים קראו בשנה זו - שנה ה-20 לטות ברל - את כתביו, כל האש הגדולה שהייתה צורבת בעצמותיו, שהעם העובד יהיה מאוחד ומלוכד.

ויש לזה ערך גדול כלפי צנים וכלפי חוץ. אמינו לי, חברי הסובים, שאין שגרירות ארץ - ואני עכשיו קרוב לזאת ואני יודע, לפני 5 - 4 שנים לא התעניינתי בזה, שהייתי סר האוצר, או כשהייתי מזכיר שועצה פועלי הל-אביב לא התעניינתי כל כך בזה, אז אני התעניינתי יותר כשביחתי עובדי "ארגמן". אבל שגרירי כל הארצות שואלים ורוצים לדעת מה נעשה בישראל עכשיו, מה הן המפלגות, מה גודלן, מה חוסגן, מה יעודן. מה הסתדרות הפועלים, מה הכוח המכוון בתנועה העבודה, בהסתדרות הפולעים, פי מפסיד 3% ומי מרויח. אם זה 3% מתוך 75% - מילא, אבל אם זה 3% מתוך 52%, זה מתחיל להדה קצת בסוגן סאלה.

אבל לא רק שגרירים, עמים, ארצות, ידירים, הנועות פועלים ידידותיות בעולם רוצים לדעת איך ישראל מתלכדת. ואנו רק בני 17, אנו אמילו לא הבענו לחומה, אנו אמילו לא בני 18, וכולם מצפים לראות בנו דבר חשוב, על כל צער ושאל מביטים עלינו, איך אנו מתפתחים, איך ישראל מתלכדת.

ויש כל כך הרבה שונאי ציון וסונאי ישראל, מהימים הראשונים של הציונים בעולם ועד היום, שהיו סוכנים היהודים האלה שהתקבצו סכל קצות העולם, האט אלה יקיסו מדינה ובין אלה יהיה איחוד, ואלה יהיו כוח אחר מאורגן ומלוכד לנהל בעצמו מדינה? יהודים יורעים

להרחק לכלכלה ומשק ומדיניות של עמים אחרים. אינשטיין יכול להיות
 גאון - אבל אינשטיין במדינת ישראל לא ראו, שנולד במדינה כאן ויהפחח
 בה. הייתי פעם בחקרובה בשוויץ וראיתי המונות של באוני העולם.
 נכנסתי לתור אחד וראיתי המונות של אינשטיין - רווח לי, הנה
 אינשטיין שלי. אבל כמובן שהוסיף עם כשניצרי, הוא לא פרדוקס
 של מידנת ישראל, של מדינת היהודים. ואנו עומדים במבחן, מביטים עלינו.

וזה כבר קרוב לשנתיים - נוסף למאמצים הרבים

שנעשו במשך השנים, בימי ברל בצנלסון, על ידי בנג'י, כאשר אני
 אומר בי.ב"י. - אני מחכות לבן-גוריון, על ידי בן-גוריון, שהיינו
 עומדים על כפות, בוועידות פועלים, באספות פועלים המוניות וחובעים
 מישראל, מהנועות הפועלים, עוד טרם באו המוני ישראל - למה אנו לא
 מהאחרים? והנה בשנתיים האחרונות נפל גם בחלקי לעשות חמיכה עבודה.
 בעצם, אם אתם רוצים - המשך. לא אני התחלתי אפילו בפעם זו, לעשות
 חמיכה עבודה, המשך עבודה, ולעשות כררכי, לנסות להביא להוצאות.
 אולי מה השקעתי הרבה מן הכסרון הזה ומן המגולוח האלה, שחברים
 לעמים טוענים עליו: למה יש לך כסרון לעשות הסכם ופשרה עם
 אחריהובמפא"י נמצאים בטוב ולא יודעים לצאת ממנו. אני מודה,
 השקעתי בזה הרבה. התחלתי מהליכה, אולי בפעם הראשונה - הליכה לשכה
 הלכתי ערבאחד לשבנקין לצרימו. שמעון קושניר ידע להעריך זאת, הוא
 זוכר את ההספורה מ"הפועל הצעיר" עד היום הזה. בליתי אהו ערב
 שלט, לנסות לדבר על דבר יתר ליכוד בין הפועלים, יודתי אחר כך
 לברחביה, ליפרי, והיו עם טעות של דיבורים ושיחות והשקעה כל
 מאמצים נפשיים, רצונות ומהוויים. כאשר נכנסתי לביה האוכל - חברי
 השומר הצעיר יודעים להיות אדיבים, מוצאם מפולין וגליציה "פרוסקן מאנא",
 ואני אומר את זאת בלב טוב באסת, היתה קבלת חברים טובה, ידידותית,
 חמה והרגשתי שחברים רוצים, שחברים בלבם רוצים יותר ליכה.

והיו שנתיים דיבורים ושנתיים טו"ם, שנתיים

גיטוחיטע שנתיים מאמצים, ומפלת פועלי ישראל, על המזכירות שלה,
 שהפחה במל הענין מהיום הראשון עד האחרון. מהיום שפעם בן-אהרן - אני

מעריך שחלק מכם יודע זאת - המעורר לפני סנהידים בן-אהרן, חבר
 אחדות העבודה וכתב מאד ארוך וקרא לליכוד זמר של השורות.
 ומפלגה פועלי ישראל, המזכירות שלה, מהיום
 הראשון עד היום הזה בחוף הענין. והיחס לגוי זעק של 8 ואחר כך 9
 חברים. וטוב לי שאני יכול להזכיר שמה, כי יש ויכוח, וטוב שכל
 אחד יכול להוסיף עם העודת הזוהר שלו. איך אמר משה דיין, אחרי שהייתי
 ראש מטעלה, הוא בעצם תבע ממני העודת הזוהר, ואולי הוא צודק.
 ובועדה הזאת היו: שרגא נצר, משה דיין, משה יוסטס, נסור, ברקת, בקר
 ואני עבדכם. ומיד פעם היינו מצרפים את מישהו, אם זה לעניני החנוך -
 את ארן האהראי לחנוך - בבקשה ישתתף כזה; באיזה ענין אחר - מישהו
 אחר המטפל בזה; בעניני ההסתדרות - בקץ, טשל - בבקשה, נאכל יחד,
 נאכל אחד את השני, ומאמינו לי כי אכלנו אחד את השני ימים ולילות,
 כי בכל זאת מבדילים בינינו 22 שנה של פילוג. אמנם אני טוען שאחדות
 העבודה גם עכשיו, והם בודאי היו, עצם מעצמותיה של מפא"י ובשר
 משרה של מפא"י, אבל בכל זאת ספרידים 22 שנה של פילוג. ואז עמדו על
 סדר יומנו ענינים גורליים באמת של האומה היהודית לדורותיה, לאלפי
 שנות גלותה, ואז הויכוחים היו על מדינה בחלקה של הארץ, חלוקה או
 לא חלוקה, וראינו שאין מנוס, אין מוצא, אין מה לעשות - יהיה פילוג.
 ואני עבדכם - יצא הגורל שגם אז היה אותו הזוג -
 אותו ישראל גלילי ואחיו לוי בן-דבורה אשכול, אחרי שבועידת
 כפר-וחקין היה מה שהיה, אחרי מ"מ ארוך עוד המסכנו ימים ולילות
 לחפש דרכים, אולי אפשר למנוע את הפילוג.

22 שנה עברו מאז. ונזכרתי לדעת, וכל אחד יכול
 לדעת זאת, אפילו חברים וידידים כשנפרדים ל-22 שנה ולאחר מכן נפגשים
 אזי נפגאים במעב - שלא הכיר יוסף את אחיו, אינני יודע כמה שנים
 הפרידו בין מכירה יוסף עד שבאו בני יעקב לקנות חיטה במצרים (קריאה:
 22 שנה). גם כן 22 שנה, ברון. רש"י אומר, לא הכיר יוסף את אחיו -
 שהוא עשה את עצמו שלא מכיר אותם. ואולי באמת כהתחלה לא הכיר אותם,
 כי לפני 22 שנה אולי לא היחה להם החיטה זקן, והם באו כפי שבאו, בכל

זאת קרה להם המזל והחלו להכיר את השני.

זה לקח שנתיים דיבורים, ולא אשכח את היום, כאשר אמרתי לו עדה הזאת של מפא"י, שיושבים ביניהם יהודים ליטאים, קשים "צ'לט קעפ", אולי זה לא נכון מה שאני אומר לכם שיש אפשרות להגיע יותר ליכוד, אולי באמת אי-אפשר להשגין להם, אולי יש להם כוונה קטנה, כוונות זרות, אולי לא יכולים להתאחד אתם - אפרתי להם, אינני רוצה לסטוך על הכלה, על העיניים שלהם, בה נשק יחד. וזה היה בפעם הראשונה, ולפעמים באו נצר, טנטה ועוד חברים, ומפגינה ראשונה זו - לשיבת מזכירות המפלגה ואמרו: כן, כנראה זה איזה דבר אחר, ישנו סגנון אחר, מכורים כצורה חברית יותר ויש כנראה רצון רציני לגשת לסלול דרך לליכוד יחד של מועלי ישראל.

פאני יכול להשבע, ואני לא יכול להפלות על

הדעה, שיש מישהו, ואם יכולים לתאר לעצמכם לפי אני סתוון, לפישהו שהוא בפנימק "וועד אימפורטענט פוליל", מהחשובים אצלנו במזכירות, שיכול היה לא לדעה מה טבעת טנה ושנתיים על כן, כשטברים על כן, טנה שנתיים מנהלים טו"מ ומקיימים ישיבות מזכירות וערוטוקולים ומטטגרות, והאם כבר ראייתם ישיבה בלי מטנוגרמה בזמנינו אנו, זה כבר טומן עבר, ואני יודע שהיו דיבורים והיו שיחות והיו דו"חות.

טחר יתפרט ב"דבר" וב"למרחב" חוצאות השיחות

של אותה הועדה בת 8 החברים. לעמים בן-גוריון אומר, כאשר הוא רוצה לעשות שחם אחי - זו הצעה גלילי אשכול, לפעמים הוא אומר שזו הצעה גלילי, לגמרי מוסל אחי. טחר תקראו ב"דבר" וב"למרחב" חוצאות השיחות לפי הטעמים שלהן. אני אינני אומר שזה מקיף הכל, אותם הרברים שנתחננו עליהם ובלינו עליהם שקות. ושבע הדברים, ואני מעיר עלי, מאחרי 22 טנה נחקלנו אנו חברי מפא"י בטטר, בברך של טאלות, כאילו אנו חיינו על טלנטה אחרת, וכאילו רצוננו לא רצונט,

ורצונט הוא לא רצוננו. וזה לקח זמן עד שהחילוננו להסביר והצענו לכך שנינו יכולים להגיע יחד בבחירות. האם מילתא שוטרתא היא טמטא"י ואחדות העבודה, אשר ההרגלו בטשן 22 טנה, ביחוד ערב הבחירות, לספר

לצבור הגדול את כל "ייתמו אבות" אחד על השני, שיש לך אחות כזה
ואח כזה, וכלל לא חשוב שאחד כך מהביר שאין לך אחות, אבל בינמאים
זה כבר עבר את הצבור. כך אומרים למזב מיוזג גלויים, למזב את עצמנו?
הבענו לזאת, שאמרנו כי אנו יכולים ללכת לבחירות

במצע ששוהף לכנסת ולעיריות. היה ויכוח במשך זמן רב ביחס להליכה
משותפת להסתדרות. אחרת העבודה אפרה - להסתדרות איננה שוכנה עדיין.
סענה: אנו מפלגה קטנה, אם גם להסתדרות נלך יחד - מה נשאר לנו אחר
כן, מדוע בקייט מפלגה קטנה להוד?

אני מורה על חטאי, גם פה נכנסתי ל"טאלוז" עניי"

שלהם, נכנסתי למצב שלהם ואסרתי לעצמי: צריך כנראה תקופת מעבר,
22 שנה לא עובדות הינם, מפלגה אומרת לעצמה - לא שאמרו לי - הם אמרו
לעצמם: היינו מעט חלק מממ"י, חלק חשוב כמו כל חלק אחר, החתלגנו,
התאחדנו אחר כך עם מפלגה אחרת, עם ממ"ס, היינו יחד איזה זמן
ואחר כך החתלגנו מממ"ס, הושט עלינו חו של פלגנים, עכשיו באים
אליהם ובנסים עוד פעם לרצא את השבר, אנו מחיחסים לזאת בחשש,
בפחד, בזהירות, רוצים ללכת צעד אחרי צעד, נראה קודם איך זה
הולך בכנסת. היינו במפלגה והכל הלך בסדר, נראה החילה איך זה ילך
בכנסת ובעיריות. אבל הם הסכימו לעבור איזה זמן לעשות איזה צעד
גם ביחס להסתדרות, כי זה היה התנאי שלנו, אם לא ההסתדרות - אין
מה לעשות, אנו מפלגה גדולה, אבל שליחותנו היא גם שליחות של
העם העובדף ופועלי ישראל. וכאשר קבלו תביעתנו זו אמרו: טוב,
אבל אנו עדיין בהסתדרות לא נמיה סיעה אחת. בכנסת נהיה סיעה אחת,
בעיריות - סיעה אחת; בהסתדרות עדיין לא סיעה אחת. אנו רוצים
לסמוך על כוח ההידברות. אנו הולכים במצע אחד אל הפועלים, שנינו
נעסוד על בטה אחת ונדרוש אימון מהפועלים במצע אחד, ואנו לזאת
הסכמנו.

לעומת זאת, אמת יודעים את חבר, לעתה זאת הם

אמרו אנו לא יכולים להסכים - אינני יודע אם אני יכול להוסיף את

המלה "עדיין" - אנו לא יכולים להסכים לעשרהכמ, קטנה מוצהרת של

מפלגת פועלי ישראל זה עשר שנים - על שינוי שיטת הבחירות. אז אמרנו: טוב, אנו שומעים זאת, לא אמרנו כן ולא אמרנו לא, אבל ישנה עוד רשימה ארוכה של עניינים, נראה אם נעבור כל יתר המוקשים, ואם יסאף רק מוקש זה - אז נראה איך לעבור גם אותו.

אמרתי לעצמי, אני שואל אתכם, אני תובע בכם ומבקש היטב לחשוב על זאת, והצירים תלויים בזה, שהצירים ירגישו ברופא שכלכס: האם השגנו במשך עשר שנים הללו שינוי שיטת הבחירות? וזה לא היה סתם מישור, קטלא קניא בעלמא שהעלה זאת, זה היה בן-גוריון, הוא נרתם לעניין זה, וכשבן-גוריון היה מתלבט על זאת - אז המיפנים היו רועדים, הקירות היו רועדים. והמפלגות אמרו, מי כשקט ומי בשפף קצף - לא.

כדי לשנות חוק הבחירות צריך רוב. ועברו עשר שנים ולמעלה מזה, ואנו עומדים חדשים אחרים לפני הבחירות לכנסת החדשה ואין סימן לכך. לפני חדשים אחרים החחילו להתפרט דברים, שה"ליברליים" מנסים פלירט חדש. אני נהלתי פלירט עם ישראל גלילי והבריו וזה "ליברליט" החחילו בפלירט עם בן-גוריון, נרמז לו שהם מוכנים ללכת אהו לשינוי שיטת הבחירות. סאלתי אה בן-גוריון בנוכחות עוד חברים, אם יש איזה דבר, אם יש בטה להיאחז - אף רמז שברמיזא של תשובה חיובית לא קבלתי ממנו, מה שהם מציעים אין להכיר בזה בטה שרוצה בן-גוריון.

שוב עומדים 4 כמו - עמדנו לפני 5 - 4 שנים והעניין לא זז. ואני שואל את עצמי ואני שואל אתכם: אנני רודפים אחרי צפור בשמים שאיננה, שלא תטיג אותה ומוכנים להזנית ולרחות דבר אשר עמא"י חיה אהו כבר עשרות בשנים - ליכוד פועלי ישראל.

אמרתי במרכז המפלגה ואני חוזר על זאת בנוכחותכם, לו עמדתי היום לפני בחירה על ידי איזו קוסיבינציה, לקבל רוב של 51% או 52% למפא"י, כעזרה עוד מפלגה, נניח ה"ליברליים", וגם זה לא מספיק, צריך עוד 2 או 1 מאנשי "הירות" ויש שם באלה הדוגים בזה - לקבל רוב של 52% לשינוי שיטת הבחירות ולהרחיק אפשרות של ליכוד עם אחדות

העבודה, כהתחלה לאיחוד יתר - אני הייתי בוחד קודם כל בזה, אם
מטא"י תהיה תקומה חדשה, שונה מפירוד, אם תהיה בתקופה לאיחוד - יש
לסכוי לפועלי ישראל בעצמם להיות כמעט מתבית בכנסת, אם לא למעשה בזה.

גם אז חברי וידידי, אני לא אומר שסטטיק אם

יש 55% של הפועלים והם מצמט יעשו את השלאכה, יש לנו עוד להרבהזמן
עבודה גדולה מאד שנצחונה לנו קואליציה עם חלקים מהאימים לנו, אבל
לכל הפחות איתרם את חוט השדרה אשר בגוף זה, שבגופו של העם העובד.

ללכת בימים אלה להפסיד את זאת? ואשרתי לעצמי,

ואני אומר לכם בכל האחריות וידיעה הענין - זאת היא ענה שלא תחזור

מחרתיים. אפשר לתחלים - לא, אם תחלים - כן יהיה, אין בשבילי

דבר יותר גדול, סוף כל חיי מהיום הראשון שאני בארץ אני במטא"י

על כל גלגוליה, ואני יודע המפעלים האדירים שעשה, ואני יודע מה

עליה עוד לעשות, אבל אני יודע שאנו מבזכרים הרבה כוח גם לריק.

אם אנו חושבים, ואשרתי איזה דבר לפני כמה ימים,

ואני יודע שזה מאד אחראי, אנו יכולים, ולכל הפחות אנו צריכים

לרצות, חוץ 25 - 20 שנה לעשות קפיצה ולהגיע ל-5 מיליון יהודים,

ואנו עכשיו 2½ מיליון, ואני יודע שלא כולם יהודים, ואני לא מדבר

עכשיו כממשלה ומראש הממשלה, אנו צריכים לקוות חוץ 25 - 20 שנה להגיע

ל-5 מיליון יהודים, זה יהיה לגמרי עם אחר, גם העולים יהיו מעולם

אחר, מעולם הרוחה, כבר לא טהיטן ולא טעווק, לא מארצות שקודם כל היו

הסובלות ביותר והמעונות ביותר, אנו צריכים לחושיע עכשיו בכל

יופיינו, אם יש עינים יפות לישראל - צריך ליפות אותן עוד יותר

כדי למשוך את היהודים מעולם הרוחה, וזה לא כל כך קל ושטוט, כי מכיר

אנו את העושר ואת השפע של ארצות אלו, וזה תופע מאתנו איזה דבר.

ואני כל השנים אשרתי, שישראל המשוך גם במידה שהוכנה הרוחני

והמנטרי יהיה יותר עשיר, כשם שהגויים באים ומתבשלים מהקבוצה, והקבוצה

היא סך הכל 45-5% שכלל הישוב, אבל זה איזה דבר חדש, בן-גוריון

לעתיים שחשט בשלה, שאני לא מרשה לעצמי להגיד - שאנו נהיה אוד לגויים,

אנו עושים איזה דבר באשריקה ובאסיה ורואים שמהרוב כוח שהוא יותר גדול מ-2½ מיליון, רק בכוח העודף שאנו יכולים לסתת. מה יושבים קצת הקלאים על המכה. היו ימים וימים שאמרנו ש-80% יהיו הקלאים. אני מודה על בושתי, האנתי בזה כשבאתי לישראל, בחור בעיר, ראיתי את הבוים בחקלאות והאנתי כי בישראל נהיה הקלאים, איש חתם בננו וחתם האנתי. ירדנו ל-15% הקלאים, ל-14% או 17% בחקלאות, וכל זה נכסיו העשיה, העשיה מורכבת וצמודות. מדע, טכנולוגיה, בחי ספר גבוהים. בחי ספר גבוהים זה אומר עודם כל גם גן ילדים מגיל 4 - 3, להתחיל מהילדים הקטנים הללו שהאספר מכל הקולט, אוחם להכין. אבל לדרך כזאת לגשת בכוחות מאוחדים.

ובמידה שכוחנו, כוח העבודה, כוח הפועלים מפורד

יותר, אנו יותר ויותר מורידים יכולתנו הכלכלית שאולה.

באתי לפני שנתיים מניקור כחול"ל ושפנתי כי רעה

לנגד עינינו, מתארגן שוק משותף, כשוק המשותף הזה אנו בריכים

להוסיף עם הוצרתנו, שתהיה "מרקה" ישראלית, שירוצו אחריה, גם עם

אינטסין ישראלי, אולי עם ויבסין ישראלי, שלא ילך לפוליטיקה, כי סו"ס

ויצמן היה אחד הראשונים שבילה חבלית גדולה בכיביה. וזה אומר עוד

בחי ספר גבוהים, שזה יטון פרופקוריס ויטון סטודנטים.

בכוחות מאוחדים אפשר הרבה יותר, אולי אגיד -

בכוחות מאוחדים אולי בכלל אפשר. בכוחות מסוררים, השאלה כמה מסוררים,

משוע לא ענד איזה פירורים. כמעט לפני חדשים, בחולרה, לולא קפצתי

באמצע, יכולנו עכשיו להיות בעוד איזו מפלגה שבתלגה טטא"י, והיא

היתה אולי בת אלפים. כינוס חולרה מנה אז 3000 - 2000 איש. כתום

השערה זה היה אז חלוי. השאלה, מהי הרוח המניעה בתוכנו.

בסו"ס עם ישראל גלילי, עם הקבוצות האלה, המאנו

עכשיו טרמין שאני רואה בו יופי - הידרבהות.

רבותי, ההכרלים הם כל כך קטנים, שההבדל ביינינו

ובין אנשי אחרות העבודה בהסתדרות - בפנסת בכלל תהיה פיעה אחת ומחליטים

ברוב ופעוט - בהסתדרות באמר על הידברות, מאמצים להדברות, מאמצים
כנים להגייץ למסקנות מסותרות בכל דבר ודבר.

אחס בודאי לא שחכתם כי האיגוד המקצועי של ההסתדרות

החליט בראשית השנה, על הוספת שכר של 3%-4%, פלוס הוספת יוקר. כרגיל
הפועלים רצו קצת יותר, אחרות העבודה רצתה עוד יותר. סיני לביניכם,
האם זה נגמר ב-3%, או אמילו ב-7% או 8% אחוזים, או באיזה מקום זה
גם הגיע ל-15%. אינני רוצה לקלקל להסתדרות, כי אולי יימצאו כאלה
שירוצו לחפש את ה-15%, האם אחס חושבים זה יעבור לנו בשקט? האם
אחס חושבים שהמכה הזאת - אני לא רוצה להגיד שזו הקיעה בגב לכל
המאמצים של שר האוצר, כאשר בעולם זה יותר זול, כאשר בעולם הסחורה
יותר טובה, כאשר התטובה שלנו לא גדולה יותר, איך אנו נחחרת?

כיום יש 250 - 200 מיליון דולר שבאים לארץ,

פאלה שלא צריכה להתזיר, אם זה מצויים אישיים, אם זה כספי ה-יו.ג.אי.
וקצת כסף של יהודים מביאים - אז הם מחזיקים את השוק. אמרתי לפני
שנים לחעסיינים, כאשר הייתי שר האוצר, כאשר הם טענו: מה המטפלה
עושה, במה היא עוזרת לנו? אמרתי להם, בין יתר הדברים, שאנו מביאים
להם שוק, מביאים עליה שמהווה שוק.

רצה האסון של ישראל ושואל ישראל, עם כל מה

שנשאר, עכשיו מגיע איזה דבר, כסף נוסף וזה יוצר שוק. אבל לא לעולם
חוסן.

מי שחושב, חושב בלבד, נשם שאנו חושבים בענייני

כשחזן שלא שאננות ולא כהלה, אין לנו זכות להגייץ שאננות, אנו רק
2½ מיליון מוקשים ב-40 - 50 מיליון ארביים שמכריזים עלינו להשמידנו,
כך אין מקום לשאננות כלכלית, לשאננות הברתית, ואין אנו יכולים להגיד:
אין דבר, שבעוד 20 שנה מעצמם יתנוספו עוד מאות אלפי יהודים מארצות
הרווחה. הם לא יבואו מעצמם. האם אנו כל כך מושכים אותם, כל כך
מעניינים בפילוגנו?

חברי ורבותי, אמרתי שאחרינו הערב בסעיף אחר.

10"ס הוקירה השב 4 - 3 ימים, ו10"ס אינני יכול אפוא בשעה אחת

להקיף את הכל, ואני רוצה במקום זה להגיד, - מה יושבים אנשים שהיו
בועידה האיחוד השונות, - אני משביעכם, אל החמיצו את השעה, היא
סחר סחרתיים לא חוזר, זה כמו שנאמר על לימוד תורה - אם יום העדבנה -
יושיים העובך, כל אחד יחפש לו דרך אחרת, שפתם לב איך עתונות
הימין ההיחסה לזאת, כמה מקלות מפ"ם תקעה בגלגלים.

בדרך הטבע יכולים לדחוף את ספא"י - סו"ס צריך להקים
משלה אחרי הבחירות, וספא"י היא המפלגה הגדולה, אנו יכולים להיחזק
לקואליציה לא רצויה, אין מנוס, כי זו אחרונה, אחרות העבודה יכולה
להידחק למישהו, מה שהיא לא רוצה כל כך היום.

הטבעתי אחכם, הגידו לבירים שלכם, עשו כך
שיבינו וירגישו, שזו שעה רצון גדולה, לא כליל היושי, לא כליל
השלמות, כליל השלמות זה איחוד מלא, אבל לעתים אניאוטר לעצמי,
אולי גם אנחנו אחרי 22 שנה השתינונו, מהו קרה לנו שלא מוכנים
עוד לאיחוד מלא, צריך עוד להסמכל אחד בשני במסך 4 - 3 שנים בעבודה,
בבחירות, אם הלילה יקרה בחוס 4 שנים שלא הולך - שום דבר לא קרה,
היו שתי מפלגות ונשארות שתי מפלגות.

אבל זו שנסה עצומה וארירה, זה פתח לליכוד, זה
פתח לליכוד יותר גדול, בנו"א תלוי הרבה, בועידה הזאת, שיכולה
להיות בעיני דעה הפשוטה, ועידה שתחילה ראשית איחוד פועלי ישראל.